

LBRIS

We know
books

G A B R I E L G A R C Í A
M Á R Q U E Z

Colonelului n-are
cine să-i scrie

Traducere din limba spaniolă
ALEXANDRU CALCIU

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

El coronel no tiene quien le escriba

© Gabriel García Márquez, 1961

© RAO Distribuție, 2019

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Ilustrația copertei

© Jean-Léon Gérôme, Lupta de cocoși, 1846

2021

ISBN 978-606-006-663-7

RAO Distribuție

Str. Bărgăului, nr. 9-11, sector 1, București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Colonelului n-are cine să-i scrie / Gabriel Garcia Márquez ;

trad. din lb. spaniolă de : Alexandru Calciu.

- București : RAO Distribuție, 2021

ISBN 978-606-006-663-7

I. Calciu, Alexandru (trad.)

821.134

Colonelul deschise cutia și văzu că nu mai rămăsese în ea decât o linguriță de cafea. Luă ibricul de pe plită, vărsă pe jos jumătate din apă și răsai cutia cu un cuțit până căzură în ibric și ultimele fire de cafea amestecate cu rugina de pe tablă.

În vreme ce aștepta să fiarbă cafeaua, așezat lângă soba de cărămidă, într-o atitudine încrezătoare și nevinovată, colonelul avu straniul simțământ că în burtă îi încolțeau ciuperci și ierburi veninoase. Era o zi de octombrie. O dimineată greu de trecut chiar pentru un om ca el, care supraviețuise atâtor dimineți ca aceasta. Timp de cincizeci și șase de ani – câți trecuseră de la sfârșitul ultimului război civil – colonelul nu făcuse nimic altceva

decât să aștepte. Octombrie era unul din puținele lucruri care soseau.

Văzându-l intrând cu cafeaua în dormitor, soția ridică apărătoarea de țanțari. Noaptea avusese o criză de astmă și acum o cuprinsese toropeala. Se ridică totuși ca să ia ceașca de cafea.

– Bea și tu, îi spuse ea.

– Eu am băut, minți colonelul. Mai era o linguriță, cu vârf.

În clipa aceea se auzi un dangăt de clopot. Colonelul uitase de înmormântare. În vreme ce soția își bea cafeaua, el desfăcu hamacul la un capăt, îl împături și-l legă la capătul celălalt, după ușă. Femeia se gândi la mort. „S-a născut în 1922, își spuse ea. Exact la o lună după băiatul nostru. La șapte aprilie.“

Își bău mai departe cafeaua alter-nând sorbiturile cu respirația ei greoaie. Era o femeie făcută parcă din cartilagii albe, prinse de șira spinării sale arcuite și țepene. Respirația o

necăjea în așa măsură încât părea că afirmă ceva când punea vreo întrebare. Când termină de băut cafeaua, încă se mai gândea la mort.

– Trebuie să fie groaznic să te îngroape în octombrie, zise ea.

Soțul nu-i dădu însă atenție. Deschise fereastra. Octombrie se instalase în curtea casei. Uitându-se la verdeața care se revărsa în culori aprinse, la minusculele galerii de râme, colonelul simți din nou, în intestine, efectul funest al anotimpului.

– Mi-a intrat umezeala până-n oase, spuse el.

– Din pricina iernii, fu de părere soția. De când a început să plouă ți-am spus doar să-ți pui ciorapii când te culci.

– De o săptămână dorm cu ei.

Ploua mărunț, dar fără încetare. Colonelul ar fi preferat să se înfășoare într-o pătură de lână și să se urce din nou în hamac. Dangătul întrerupt al clopotelor îi aduse însă aminte de

în mormântare. „A venit octombrie“, murmură el și se îndreaptă spre mijlocul camerei. Abia atunci își aminti de cocoșul legat de piciorul patului. Era un cocoș de lupte.

După ce duse ceașca în bucătărie, întoarse pendula din salon, montată într-o cutie de lemn negeluit. Spre deosebire de dormitor, prea neîncăpător pentru respirația unei astmatice, salonul era larg, cu patru balansoare de răchită, așezate în jurul unei măsuțe, pe care se afla și o pisică de ipsos. Pe peretele din fața pendulei se afla portretul unei femei cu voaluri, înconjurată de îngerași, într-o barcă plină de trandafiri.

Când întorsese ceasul, era șapte și douăzeci. Duse apoi cocoșul în bucătărie, îl legă de piciorul mașinii de gătit, schimbă apa din cutie și puse lângă ea un pumn de porumb. Un grup de copii pătrunsese în curte printr-o spărtură a gardului. Se apropiară, se

așezară în jurul cocoșului și începură să-l privească în liniște.

– Nu vă mai uitați atâta la el! spuse colonelul. Cocoșii nu mai sunt buni de nimic dacă te tot uiți la ei.

Copiii nu se sinchisiră. Unul dintre ei începu să cânte la muzicuța un cântec la modă.

– Astăzi nu se cântă, îi spuse colonelul. Astăzi e o înmormântare.

Băiatul băgă muzicuța în buzunarul pantalonilor și colonelul se duse în cameră să se îmbrace în doliu.

Din cauza astmei soției, costumul său alb rămăsese necălcat. De aceea colonelul trebui să îmbrace până la urmă costumul cel vechi, de stofă neagră, pe care, după ce se căsătorise, îl puneă numai la ocazii mari. I-a trebuit mult până să-l găsească pe fundul unui cufăr, împachetat în ziare și presărat cu bulgări de naftalină, ca să fie ferit de molii. Întinsă pe pat, soția continua să se gândească la mort.

– Trebuie să se fi întâlnit deja cu Agustín, spuse ea. S-ar putea să nu-i povestească în ce situație am ajuns după moartea lui.

– La ora aceasta or vorbi despre cocoși, zise colonelul.

În cufăr dădu peste o umbrelă veche, enormă. O câștigase soția lui la o tombolă, la care se strânseseră fonduri pentru partidul colonelului, în aceeași seară asistaseră la un spectacol în aer liber, care în ciuda ploii s-a jucat până la sfârșit. Colonelul, soția și băiatul lor, Agustín – care pe vremea aceea avea opt ani – au urmărit spectacolul până la capăt, sub umbrelă... Între timp Agustín murise, iar pânza lucioasă a umbrelei fusese mâncată de molii.

– Ia uită-te ce a mai rămas din umbrela noastră de clown, spuse colonelul, repetând o frază obișnuită de-a lui. Și desfăcu deasupra capului un misterios sistem de spițe metalice.

– Acum e bună numai pentru numărutul stelelor. Zâmbi.

Soția nici nu se osteni să se uite la umbrelă.

– Toate sunt așa, murmură ea. Putrezim de vii. Închise ochii să se gândească mai bine la mort.

După ce se bărbieri, pe pipăite – pentru că oglindă nu mai avea de multă vreme – colonelul se îmbracă în liniște. Pantalonii, strânși tare pe picior – de parcă ar îi fost niște indispensabili – și legați pe gleznă cu niște șireturi, se țineau pe șold cu două bentițe din aceeași stofă, care treceau prin două cataramae aurite, cusute în dreptul șalelor. Nu purta curea. Cămașa, de culoarea cartonului învechit, țepăună, se încheia cu un nasture din metal, care servea în același timp și pentru gulerul fals. Dar cum gulerul fals era rupt, colonelul renunță la cravată.

Făcea fiecare mișcare de parcă ar fi fost vorba de ceva extraordinar.

Oasele mâinilor sale păreau învelite într-o piele strălucitoare și scortoasă, cu pete roșii, la fel ca și gâtul. Înainte de a-și pune ghetele de lac, curăță noroiul uscat de pe ramă.

Chiar în clipa aceasta soția lui se uită la el și-l văzu așa, îmbrăcat ca în ziua în care se căsătoriseră. Abia acum își dădea ea seama cât de mult îmbătrânise colonelul.

– Te-ai îmbrăcat ca de zile mari, îi spuse.

– În mormântarea de azi e ceva foarte însemnat, spuse colonelul. Omul ăsta este primul care a murit în ultimii ani de moarte bună.

Ploaia încetă după ora nouă. Colonelul era gata de plecare, când nevastă-sa îl apucă de mânecă.

– Piaptână-te, îi spuse ea.

El încercă să-și întindă cu un pieptene de os șuvițele de culoarea oțelului. Dar fu în zadar.

– Cred că semăn cu un papagal, spuse el.

Soția îl privi cu atenție. Se gândi că nu era chiar așa. Colonelul nu semăna cu un papagal. Era un om uscat, cu oasele bine articulate, de parcă ar fi fost înșurubate. Ochii săi erau plini de vitalitate; nu părea nicidecum o mortăciune conservată în formol.

– Așa arăți bine, consimți ea, și când îl văzu că iese pe ușă adăugă: întreabă-l pe doctor dacă n-a uitat cumva de noi.

Locuiau în capul satului, într-o casă cu acoperișul din frunze de palmier și cu pereții scorojiți. Deși nu mai ploua, era multă umezeală peste tot. Colonelul o porni spre piață, pe o străduță cu casele îngrămădite. Când intra pe ulița principală îl cuprinse un fior. Cât cuprindeai cu ochii, satul era împodobit cu flori. Așezate în fața casei, femeile, în doliu, așteptau să treacă mortul.

Când ajunse în piață, începu din nou să burnițeze. Din ușa salonului